

Tausend

Tisíc

i Twoje
spojrzenie

od wybuchu do wyjścia
z pandemii

vom Ausbruch zum
Aufbruch aus der Pandemie

od propuknutí k úniku
z pandemie

Tysiąc

a Tvůj
pohled

& Deine
Sicht

Ulice tiché
náměstí
prázdná
nebe
jasné
?

Ulice ciche
Place puste
Niebo
jasne
?

Straßen still
Plätze leer
Himmel
klar
?

Einkehr
2019
Öl auf Leinwand
100 x 100 cm
Kunsthaus Zürich

Inhaltsverzeichnis

Obsah

Spis treści

Vorwort

Předmluva • Przedmowa

Peter Knüvener

10

1000 & Deine Sicht

1000 a Tvůj pohled • 1000 i Twoje spojrzenie

Sabine Zimmermann-Törne

16

Zentrum für offene Fragen

Centrum otevřených otázek • Centrum pytań otwartych

Wolfgang Georgsdorf

160

Deine Fragen

Tvé otázky • Twoje pytania

178

Mit dem Rücken zur Wand

Zády ke zdi • Plecami do ściany

Katharina Weickelt

180

Jeder wartet

Každý čeká • Každý czeka

Anne Heilmann

186

Max Mustermann

Jan Novák • Jan Kowalski

Rabea Melius

190

Vergeblicher Versuch einer Autotherapie

Marný pokus o autoterapii • Daremna próba autoterapii

Šimon Pikous

196

Zweifeln mit Ernst

Pochybovat s Ernstem • Wątpienie z Ernstem

forschungsgruppe kunst

206

Von der Küche ins Wohnzimmer

Z kuchyně do pokoje • Z kuchni do salonu

PLS kolektiv: Lucie Hyšková, Petr Kubáč, Alexandra Naušová

220

Vertrauen — Hoffen — Machen
Důvěřovat — Doufat — Dělat • Ufať — Mieć nadzieję — Działać
Iona Dutz

230

Richtig Falsch
Správně špatně • Prawda fałsz
Wolfgang Georgsdorf

236

Riechtraining mit dem Smeller 2.0
Čichový trénink za užití Smelleru 2.0 • Trening węchu przy użyciu Smeller 2.0
Freya Aden & Thomas Hummel

242

Das multimodalsensorische Potenzial von Osmodrama
Multimodální smyslový potenciál Osmodramy •
Multimodalnosensoryczny potencjał Osmodramy
Till Schwabenbauer

248

Spielen
Hrát si • Zabawa
Sabine Zimmermann-Törne

270

Deine Sicht
Tvůj pohled • Twoje spojrzenie

306

Anmerkungen
Poznámky • Uwagi

312

Literatur
Literatura • Literatura

324

Autor:innen & Werkverzeichnis
Seznam autorů & děl • Wykaz osób & utworów

326

Bildnachweis
Soupis obrázků • Spis zdjęć

376

Impressum
Impresum • Imprint

378

Sabine Zimmermann–Törne

1000 & Deine Sicht

Vom Ausbruch zum
Aufbruch aus der Pandemie

1000 a Tvůj pohled

Od propuknutí k úniku
z pandemie

1000 i Twoje spojrzenie

Od wybuchu do wyjścia
z pandemii

DE • Die Jahre zwischen 2020 und 2022 haben unsere Sicht auf uns selbst und die Welt fundamental verändert. Selten schienen die Meinungen so diametral, bisweilen gar unversöhnlich, zu einander zu stehen wie seit dem Ausbruch der Pandemie und den darauffolgenden Maßnahmen ihrer Eindämmung. Doch ist es falsch, zu glauben, es hätten sich lediglich zwei Lager gegenübergestellt. Jede:r von uns hat vielschichtige, uneindeutige, verunsichernde Erfahrungen gemacht, musste und muss sich in vielen Situationen anders als gewohnt verhalten, persönliche Krisen und Konflikte managen.

Das Kunstprojekt »1000 & Deine Sicht« ist ein Versuch und ein vielschichtiges Angebot zur Teilhabe. Es ist eine Einladung dazu, Widersprüche zu ertragen und im besten Fall Gemeinschaft auch darin zu verspüren, dass es für jede erdenkliche Seite schwer ist, das »Aber« des Anderen auszuhalten, was jedoch den Wert eines toleranten, demokratischen Zusammenlebens ausmacht.

Dass wir die Reibung und den Widerstand von Menschen mit anderen Meinungen und Haltungen — um der Freiheit¹ willen — nicht nur aushalten müssen, sondern auch an ihnen wachsen können, ist ein Potenzial und zugleich ein Zeichen der Qualität einer pluralistischen Gesellschaft, ja zeugt davon, dass diese als solche existiert.

Was aber können künstlerische Positionen gegen gesellschaftliche Spaltungstendenzen in einer gemeinsam erlebten und durchlebten weltweiten Krisensituation leisten?

Was kann ein Ausstellungs- und Festivalprojekt zwischen den täglichen Nachrichten, Social-Media-Beiträgen, den medialen Diskussionsformaten, individuellen Positionen, umfangreichen Forschungsergebnissen, journalistischen Recherchen und Fachgremien für einen sinnvollen Beitrag leisten, Demokratie, Gemeinschaft und Zivilgesellschaft erfahrbar zu machen?

Wir wollen den Einzelnen mit deren sich widersprechenden Fragen und Bedürfnissen eine Stimme geben, um in einem am stärksten durch gesellschaftliche Verwerfungen, reale Grenzschießungen und erlebte Abgrenzungen betroffe-

CZ • Roky 2020–2022 od základu změnily náš pohled na sebe sama i na svět kolem nás. Nikdy se nám nezdály naše názory tak diametrálně odlišné, nebo někdy dokonce nesmiřitelné, jako v době od vypuknutí pandemie a v období následných opatření k jejímu zvládnutí. Je však mylné si myslet, že proti sobě stály pouze dva tábory. Každý z nás má za sebou složité, nejednoznačné, znepokojivé zkušenosti. Museli jsme a stále ještě musíme v mnoha situacích jednat jinak než obvykle, zvládat osobní krize a konflikty.

Umělecký projekt »1000 a Tvůj pohled« pokusem o zapojení a mnohvrstevnatou nabídkou k němu. Je pozvánkou ke zvládnutí rozporů a v lepším případě také společnému vnímání, že pro každou myslitelnou stranu je obtížné snášet »ale« od té druhé, což však představuje právě tu hodnotu tolerantního, demokratického soužití.

Skutečnost, že nejen musíme — v zájmu svobody¹ — snášet třenice a odpor lidí s jinými názory a postoji, ale že díky nim můžeme také růst, je potenciálem a zároveň znakem kvality pluralitní společnosti, a svědčí o tom, že jako taková již existuje.

Co však mohou udělat umělecké postoje proti tendencím rozdělení společnosti v situaci globální krize, kterou jsme společně zažili a prožili? Jakým smysluplným způsobem může projekt výstav a festivalů mezi těmi všemi každodenními zprávami, příspěvky na sociálních sítích, diskusními formáty, individuálními postoji, rozsáhlými výsledky výzkumů, novinářskými rešeršemi a odbornými panely přispět k tomu, aby se demokracie, soužití a občanská společnost staly hmatatelnými?

Chceme dát hlas jednotlivcům s jejich rozporuplnými otázkami a potřebami, abychom v části naší země, která je nejvíce zasažena sociálními otřesy, skutečným uzavřením hranic a prožitým omezením — v Trojzemí Polska, Německa a České republiky — vytvořili prostor, v němž je možné zažít, že společně prožívaná krize ovlivňuje velmi rozdílnými způsoby osudy mnohých z nás. Možná, že musíme nejdříve přijmout, že neexistuje jedna kolektivní zkušenost a že ve složitém světě, kde paralelně existují různé systémy a životní reality, které se navzájem současně prolínají, stojí v praxi různé zájmy a hodnoty proti sobě.

PL • Lata między 2020 a 2022 fundamentalnie zmieniły nasze spojrzenie na siebie i świat. Nigdy opinie nie wydawały się tak diametralnie różne, czasem wręcz nie do pogodzenia, jak od czasu wybuchu pandemii i późniejszych działań mających na celu jej powstrzymanie. Ale błędem jest myślenie, że istniały tylko dwa obozy stojące naprzeciw siebie. Każdy z nas ma za sobą złożone, niejednoznaczne, niepokojące doświadczenia, musiał i nadal musi w wielu sytuacjach zachowywać się inaczej niż zwykle, radzić sobie z osobistymi kryzysami i konfliktami.

Projekt artystyczny »1000 i Twoje spojrzenie« jest próbą i wielowarstwową ofertą uczestnictwa. Jest zaproszeniem do znoszenia sprzeczności, a w najlepszym wypadku do poczucia wspólnoty tak- że w tym, że trudno jest każdej możliwej stronie znieść »ale« drugiej, co jednak stanowi wartość tolerancyjnego, demokratycznego życia razem.

To, że nie tylko musimy znosić tarcie i opór ludzi o innych poglądach i postawach — w imię wolności¹ — ale możemy wzrastać wśród nich, jest potencjałem i jednocześnie znakiem jakości społeczeństwa pluralistycznego, a wręcz świadczy o tym, że ono jako takie istnieje.

Ale co mogą zrobić pozycje artystyczne, aby przeciwdziałać tendencjom do podziałów społecznych w sytuacji globalnego kryzysu, którego wspólnie doświadczyliśmy i przeżyliśmy?

Pomiędzy codziennymi wiadomościami, wpisami w mediach społecznościowych, formatami dyskusji w mediach, indywidualnymi stanowiskami, obszernymi wynikami badań, badaniami dziennikarskimi i panelami ekspertów, jaki znaczący wkład może wnieść wystawa i projekt festiwalowy w uczynienie demokracji, wspólnoty i społeczeństwa obywatelskiego namacalnymi?

Chcemy dać głos jednostkom z ich sprzecznymi pytaniami i potrzebami, aby w obszarze naszego kraju najbardziej dotkniętym wstrząsami społecznymi, realnym zamykaniem granic i doświadczanymi separacjami — na Trójstyku Polski, Niemiec i Czech — stworzyć przestrzeń, w której można doświadczyć, że zbiorowo przeżywany kryzys wpływa na wiele indywidualnych losów w

Roman Weinig Hold the line (Detail)

Nicht auflegen, bitte • Nezavěšujte, prosím
• Nie rozłączaj się, proszę

nen Gebiet unseres Landes — dem Dreiländereck Polen, Deutschland und Tschechien — einen Raum zu schaffen, in dem erfahrbar wird, dass eine kollektiv erlebte Krise viele individuelle Schicksale auf ganz verschiedene Weise trifft. Vielleicht müssen wir zunächst verinnerlichen, dass es nicht die eine kollektive Erfahrung gibt, und dass in einer komplexen Welt, in der verschiedene Systeme und Lebenswirklichkeiten parallel und gleichzeitig miteinander verschränkt existieren, in der Praxis unterschiedliche Interessen und Werte gegeneinanderstehen.

Dass wir in einer hochkomplexen Gesellschaft die Dissonanzen zwischen den eigenen und den Interessenlagen anderer aushalten können, ist ein hehres Ziel.² Glauben wir an eine Verständigung trotz der eigenen Überforderung?

Dass wir als Menschen als Teil einer Gesellschaft jeweils in der Verantwortung stehen, innerhalb unserer eigenen Wirkungskreise füreinander da zu sein, dem Gegenüber zuzuhören und die Freiheit der Andersdenkenden verteidigen müssen, ist eine Aufgabe und ein Privileg.

Zugleich vergegenwärtigt dies das Dilemma, dass das Leben in einer Demokratie eine besondere Herausforderung ist. Gelingt es uns allen, Widersprüche aufmerksam zur Kenntnis zu nehmen, diese zu ertragen und außerdem neue Erkenntnisse in Betracht zu ziehen, unsere Gedanken vielleicht zu revidieren und immer wieder Perspektivwechsel vorzunehmen, um eigene Urteile zu hinterfragen? Oder entsteht in uns ein Gefühl der Resignation oder der Frustration, ob der vielen Meinungen und individuellen Wahrheiten zu Fragen von Gerechtigkeit und einer angemessenen Beurteilung unserer Wirklichkeit?

Spätestens seit John Rawls³ wissen wir, dass es in aufgeklärten und pluralistischen Gesellschaften immer zu Meinungsverschiedenheiten kommen wird. Wie also können Gerechtigkeit, Toleranz und Fairness aussehen, wenn wir keine echten, offenen Gespräche mit Interesse am Gegenüber zulassen? Wenn wir selbst offen dafür sind, uns am Gegenüber zu reiben und gegebenenfalls auch das Recht und die Freiheit wahrnehmen, eigene Positionen zu überdenken und situationsbezogen unsere Meinungen zu revidieren, kann dies viel-

Je vznešeným cílem², abychom ve velmi složité společnosti dokázali snášet nesoulad mezi vlastními zájmy a zájmy ostatních. Věříme v porozumění, přestože nás samotné to přetěžuje?

Skutečnost, že má každý z nás lidi, kteří jsme součástí společnosti, zodpovědnost být tu pro druhé v rámci možností našeho vlivu, naslouchat druhému člověku a bránit svobodu těch, kteří smýšlejí jinak, je úkolem a výsadou.

Zároveň to připomíná dilema, že život v demokracii je zvláštní výzvou. Podaří se nám všem pozorně, pozorně si všímat rozporů, snášet je a zároveň také zvažovat nové poznatky, možná i revidovat naše myšlenky a stále znovu měnit úhel pohledu tak, abychom kriticky zvažovali i naše vlastní soudy? Nebo se v nás objevuje pocit rezignace či frustrace z mnoha názorů a individuálních pravd na otázky spravedlnosti a přiměřeného hodnocení naší reality?

Nejpozději od Johna Rawlse³ víme, že v osvěcených a pluralitních společnostech budou vždy existovat rozdílné názory. Jak tedy může vypadat spravedlnost, tolerance a spravedlivost, pokud nepřipustíme skutečný, otevřený rozhovor se zájmem o druhou stranu? Pokud jsme sami otevřeni tomu, abychom se dostali do rozporu s druhým člověkem, a pokud je to nutné, využijeme také práva a svobody přehodnotit své vlastní postoje a revidovat své názory v závislosti na situaci, může se to snad podařit. Porozumění tomu, že pouze ve výměně s druhými se můžeme způsobem učení dále rozvíjet, vyvolává velkou otázku, jakými lidmi a čím se necháváme ovlivnit. Komu rádi klademe otázky a kterým otázkám se naopak vyhýbáme.

Pokud se chceme zamyslet nad tím, co bychom příště v podobné krizové situaci udělali jinak, existují různé úrovně pro různé aktéry a reakce. Můžeme těmito otázkami pověřit »Německou etickou radu«, která ve svém komplexním prohlášení⁴ obšírně analyzovala situaci v souvislosti s pandemií a která doporučuje etická kritéria, která mohou být v budoucnu pomocí při rozhodování v době pandemie jak na rovině politické i společenské, aby vytvořily lepší podmínky pro děti, mladé lidi a dospělé, nemocné a osoby vyžadující péči. Nebo můžeme klást otázky sami sobě a přemýšlet o tom, co bychom se my osobně chtěli naučit nebo

bardzo różny sposób. Być może najpierw musimy zaakceptować, że nie istnieje jedno zbiorowe doświadczenie i że w złożonym świecie, w którym różne systemy i realia życia istnieją równolegle i jednocześnie splecione ze sobą, różne interesy i wartości są w praktyce przeciwstawne.

Szlachetnym celem jest to, że potrafimy znieść dysonans między własnymi interesami a interesami innych w wysoce złożonym społeczeństwie.² Czy wierzymy w zrozumienie pomimo naszych własnych nadmiernych wymagań?

Fakt, že jako istoty lidské, jako část společnosti, každý z nás má obowiązek być dla siebie nawzajem w ramach własnych sfer wpływów, słuchać drugiej osoby i bronić wolności tych, którzy myślą inaczej, jest zadaniem i przywilejem. Jednocześnie nasuwa się tu dylemat, że życie w demokracji jest szczególnym wyzwaniem.

Czy wszystkim nam udaje się uważnie odnotować sprzeczności, znieść je i rozważyć nowe spostrzeżenia, być może zrewidować nasze myśli i wielokrotnie zmieniać perspektywę, aby zakwestionować nasze własne osądy. Czy też pojawia się w nas uczucie rezygnacji lub frustracji z powodu wielu opinii i indywidualnych prawd w kwestiach sprawiedliwości i właściwej oceny naszej rzeczywistości.

Najpóźniej od czasów Johna Rawlsa³ wiemy, że w oświeconych i pluralistycznych społeczeństwach zawsze będą istniały różnice zdań. Jak więc może wyglądać sprawiedliwość, tolerancja i uczciwość, jeśli nie pozwalamy na szczere, otwarte rozmowy z zainteresowaniem drugą osobą? Jeśli sami jesteśmy otwarci na tarcia z innymi, a w razie potrzeby korzystamy także z prawa i wolności do ponownego rozważenia własnych stanowisk i rewizji opinii w zależności od sytuacji, to być może się to uda. Zrozumienie, że tylko w wymianie z innymi rozwijamy się jako uczący się, rodzi wielkie pytanie o to, jakim ludziom i treściom pozwalamy na siebie wpływać. Komu lubimy zadawać pytania, a jakich pytań unikamy.

Jeśli chcemy się zastanowić, co zrobilibyśmy inaczej następnym razem w podobnej sytuacji kryzysowej, to dla różnych podmiotów i reakcji

Wolfgang Schuster Nacht

Noc • Noc

leicht gelingen. Zu verstehen, dass wir uns allein im Austausch mit anderen lernend weiterentwickeln, stellt die große Frage danach, von welchen Menschen und Inhalten wir uns beeinflussen lassen. An wen wir gern Fragen stellen und welchen Fragen wir ausweichen.

Wenn wir darüber nachdenken wollen, was wir in einer ähnlichen Krisensituation das nächste Mal anders machen würden, existieren verschiedene Ebenen für unterschiedliche Akteure und Reaktionen.

Wir können diese Fragen an den Deutschen Ethikrat delegieren, der in seiner komplexen Stellungnahme⁴ die Situation der Pandemie umfangreich analysiert hat und der ethische Kriterien empfiehlt, die der Politik und Gesellschaft in Zukunft als Handreichung für Entscheidungen in einer Pandemie helfen können, Situationen für Kinder, Jugendliche und Erwachsene, für Kranke und Pflegebedürftige besser zu gestalten.

Oder wir können Fragen an uns selbst richten, indem wir darüber nachdenken, was wir persönlich aus dieser Zeit existenzieller Erfahrungen und Entbehrungen lernen möchten oder schon gelernt haben. Wie können wir persönlich daran wachsen?

Sollten wir eine Gesprächskultur entwickeln, die den Namen verdient? Sollten wir zukünftigen Generationen dazu vielleicht persönliche Erfahrungsberichte hinterlassen? Sollten wir wieder Tagebuch schreiben und es später im Familienkreis weitergeben, vererben oder es einem Museum stiften?

Ein Café mit Interviewstation am Ende der Ausstellung in Zittau lud dazu ein, die persönlichen Erfahrungen zur Pandemie dem historischen Gedächtnis der Stadt Zittau, dem Archiv des Museums zu hinterlassen.

Einige künstlerische Strategien können uns vielleicht zur Anregung dienen. Mit einem spezifischen Format zum Austausch von Meinungen bot beispielsweise die Bremer Künstlerin Rabea Meilius⁵ inmitten der Pandemie einen Tausch an.

Vorbeigehende konnten sie besuchen, um der Künstlerin ihre persönlichen Erfahrungen während der Pandemie zu erzählen. In dieser Zeit des Zuhörens malte die Künstlerin ein Bild der ihr

co jsme se již naučili z tohoto období existenciálních zkušeností a omezení? Jak na základě toho můžeme osobně růst?

Měli bychom rozvíjet kulturu rozhovoru hodnou toho jména? Měli bychom snad zanechat pro budoucí generace osobní svědectví o našich zkušenostech? Měli bychom si znovu psát deníky a později je předávat v rodinném kruhu, odkázat je nebo věnovat muzeu?

Kavárna s místem pro rozhovory na konci výstavy v Žitavě vybízela návštěvníky, aby zanechali své osobní zkušenosti s pandemií historické paměti města Žitavy, kterou je archiv muzea. Některé umělecké strategie nám mohou posloužit jako inspirace. Například brémská umělkyně Rabea Meliusová⁵ nabídla uprostřed pandemie výměnu názorů ve specifickém formátu. Kolemjdoucí lidé ji mohli navštívit a sdělit této umělkyni své osobní zkušenosti z období pandemie. Během tohoto naslouchání malířka namalovala obraz tohoto cizího člověka, který odrážel emocionální dojem z vnitřního stavu tohoto člověka na umělkyni. A tak vznikla, výsledkem tvorby této umělkyně, anonymní sbírka obrazů jednotlivých emočních rozpoložení z této doby. V následujícím projektu mohou lidé umělkyni nahrát po dobu 100 vteřin na záznamník své vlastní zážitky. To, co z toho později udělá, nechávají ti, kteří se nahrávání zúčastní, svému vlastnímu osudu. Můžeme se však ptát, zda to neděláme vždy, když s někým mluvíme nebo sdílíme informace? Otázka, co se stane s informacemi, které v dnešní digitálně ovlivněné době zveřejňujeme nebo sdělujeme svým sousedům, přátelům, příbuzným či cizím lidem, zůstává otevřená.

Otázka, jaké informace vyvolávají u druhých jaký druh povědomí, závisí na tom, z jakých zkušeností oni sami čerpají.⁶

Co z toho, co je myšleno, osloví druhého člověka, do jaké míry jsou tyto informace správně interpretovány? S jakým důrazem, s jakým postojem

istníají různé poziomy.

Možemy přezekazat te pytania niemieckiej Radzie Etyki, która w swoim złożonym oświadczeniu⁴ obszernie przeanalizowała sytuację pandemii i która zaleca kryteria etyczne, które mogą w przyszłości pomóc polityce i społeczeństwu jako wskazówki do podejmowania decyzji w czasie pandemii, aby lepiej kształtować sytuacje dla dzieci, młodzieży i dorosłych, dla chorych i wymagających opieki. Możemy też zadać pytania sobie samym, zastanawiając się nad tym, czego osobiscie chcielibyśmy się nauczyć lub czego już się nauczyliśmy z tego czasu egzystencjalnych doświadczeń i niedostatków? Jak możemy osobiscie w tym wzrastać?

Czy powinniśmy rozwijać kulturę rozmowy godną tego miana?

Czy powinniśmy być może pozostawić osobiste relacje z naszych doświadczeń dla przyszłych pokoleń?

Czy powinniśmy ponownie pisać pamiętniki, a później przekazywać je w kręgu rodzinnym, zapisywać w te-stamencie lub oddawać do muzeum?

Kawiarenka ze stoiskiem do wywiadów na końcu wystawy w Zittau zapraszała zwiedzających do pozostawienia swoich osobistych doświadczeń związanych z pandemią w pamięci historycznej miasta Zittau — muzealnym archiwum.

Niektóre strategie artystyczne mogłyby być dla nas inspiracją. Dzięki specyficznemu formatowi wymiany opinii artystka z Bremy, Rabea Melius⁵, zaproponowała na przykład wymianę w samym środku pandemii. Przechodzący obok ludzie mogli ją odwiedzić, by opowiedzieć artystce o swoich osobistych doświadczeniach podczas pandemii. W czasie słuchania artystka malowała obraz obcej dla niej osoby, który odzwierciedlał emocjonalne wrażenie stanu wewnętrznego wywołanego na artystce. W ten sposób, poprzez działalność artystki, powstał anonimowy zbiór indywidualnych obrazów stanów emocjonalnych z tego okresu. W projekcie kontynuacyjnym można nagrać artystce trwającą 100 sekund wiadomość na automatycznej sekretarce, dotyczącą własnych doświadczeń. Uczestnicy projektu w momencie nagrywania wiadomości zawierają artystce to, co ona z tego później zrobi. Ale czy nie robimy

Hat sich mein Verhältnis zu Konserven verändert?
Změnil se můj vztah ke konzervám?
Czy zmienił się mój stosunek do konserw?

Stephan Popella
Bockwurst

Buřty • Serdelek

Gibt es eine statistische Wahrheit?

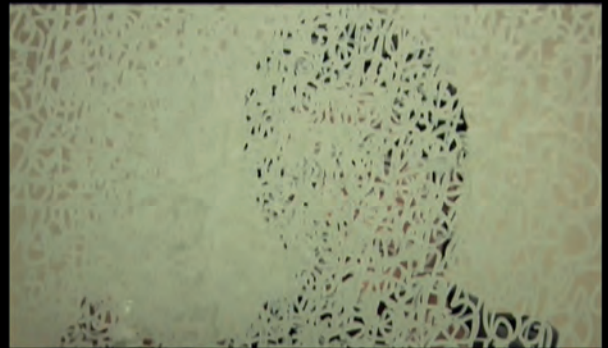
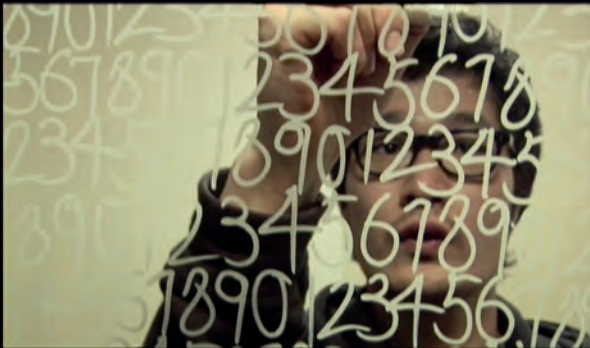
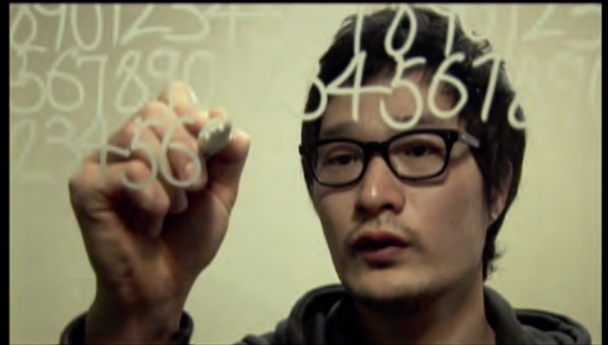
Existuje statistická pravda?

Czy istnieje statystyczna prawda?

Hyojun Hyun

Numbers

Nummern • Číslo • Numery

Sandro Porcu

What have I done

Was habe ich getan • Co jsem to udělal • Co ja zrobiłem

?

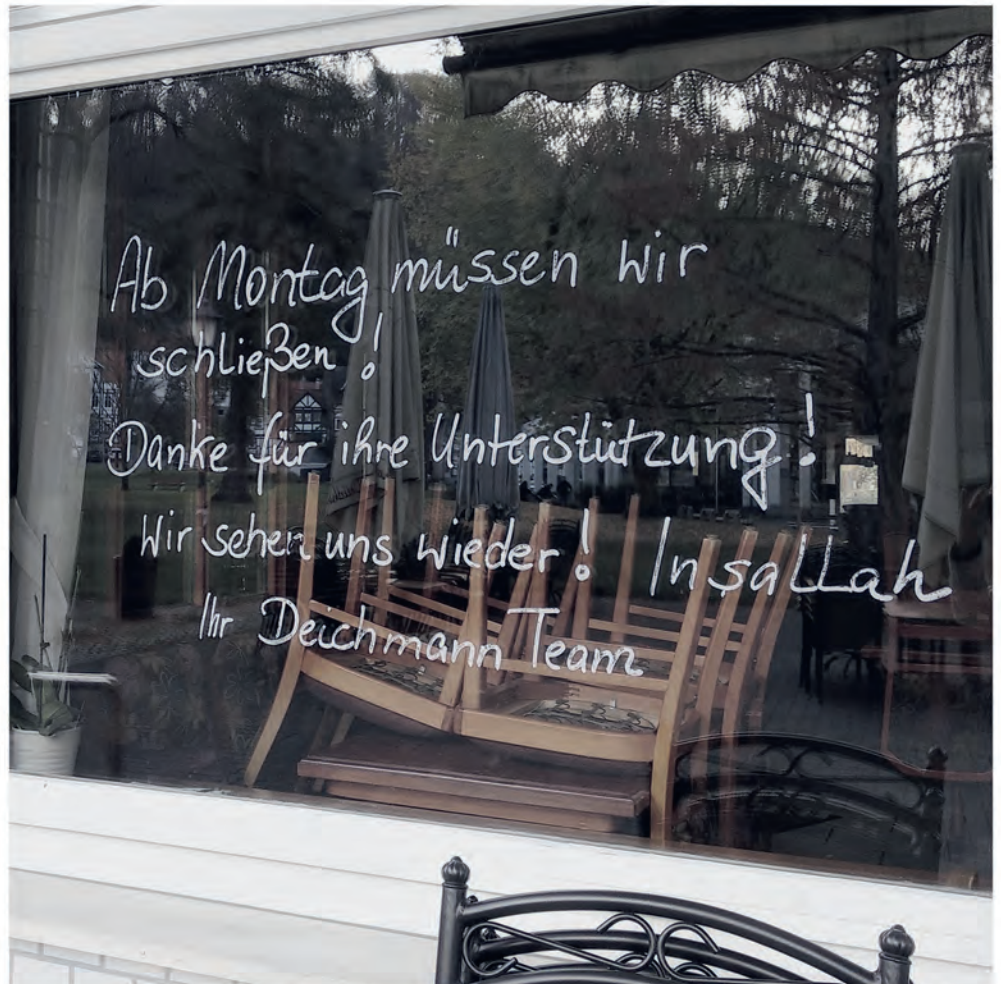
Welcher Tag ist heute?

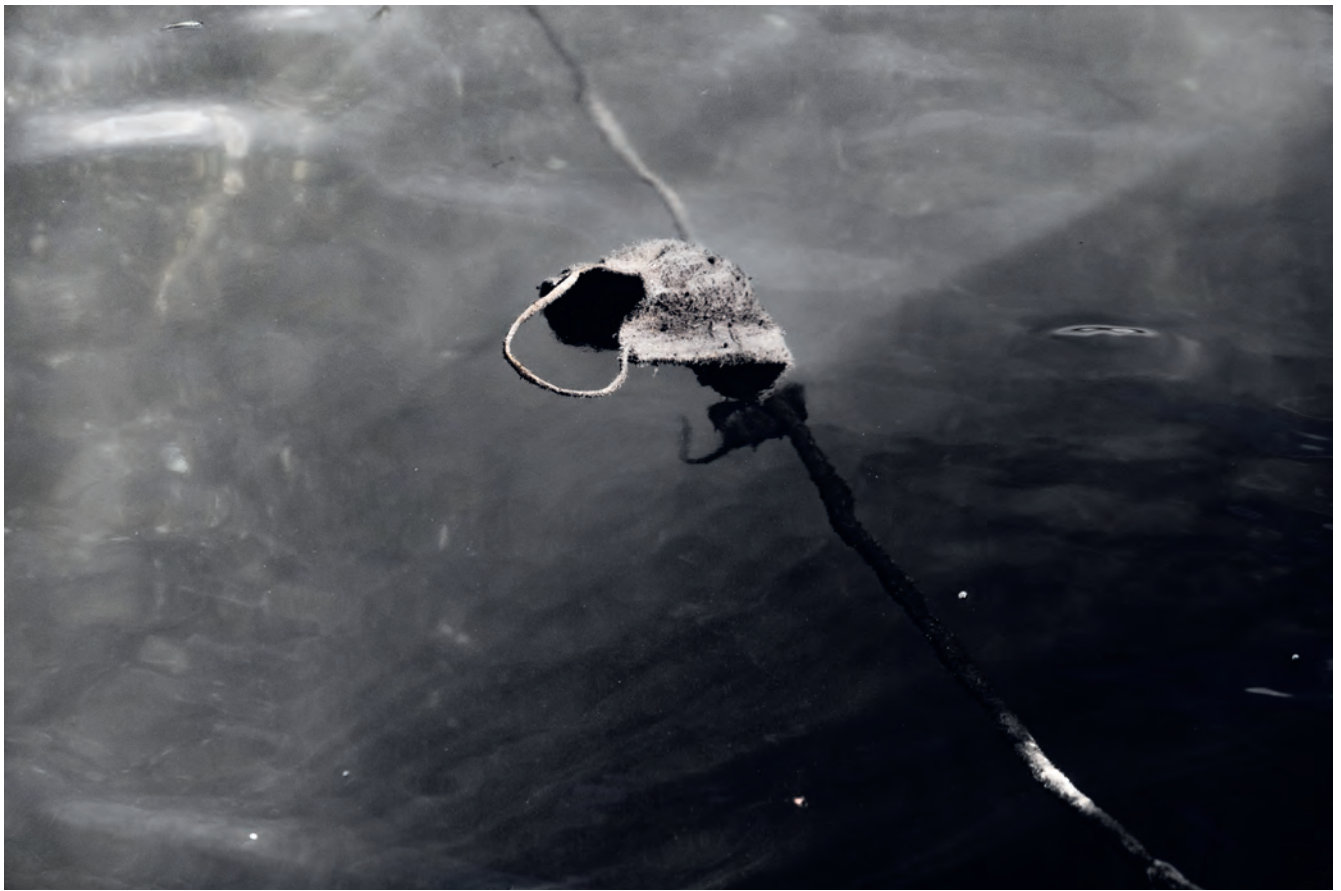
Který den je dnes?

Jaki dzień jest dzisiaj?

Doris Behm
So Gott will

Dǎ-li Bǔh • Jak Bǒg chce

Hua Huang
Facemask in Aegean Sea

Gesichtsmaske im Ägäischen Meer • Rouška v Egejském moři • Maseczka w Morzu Egejskim

Gibt es ein richtiges Leben im falschen? ²³
Existuje opravdový život ve falši?
Czy prawdziwe życie istnieje w tym co fałszywe?

Lars Freckmann

TechniSat / Fenster zur Welt

TechniSat / Okno do světa • TechniSat / Okno na świat

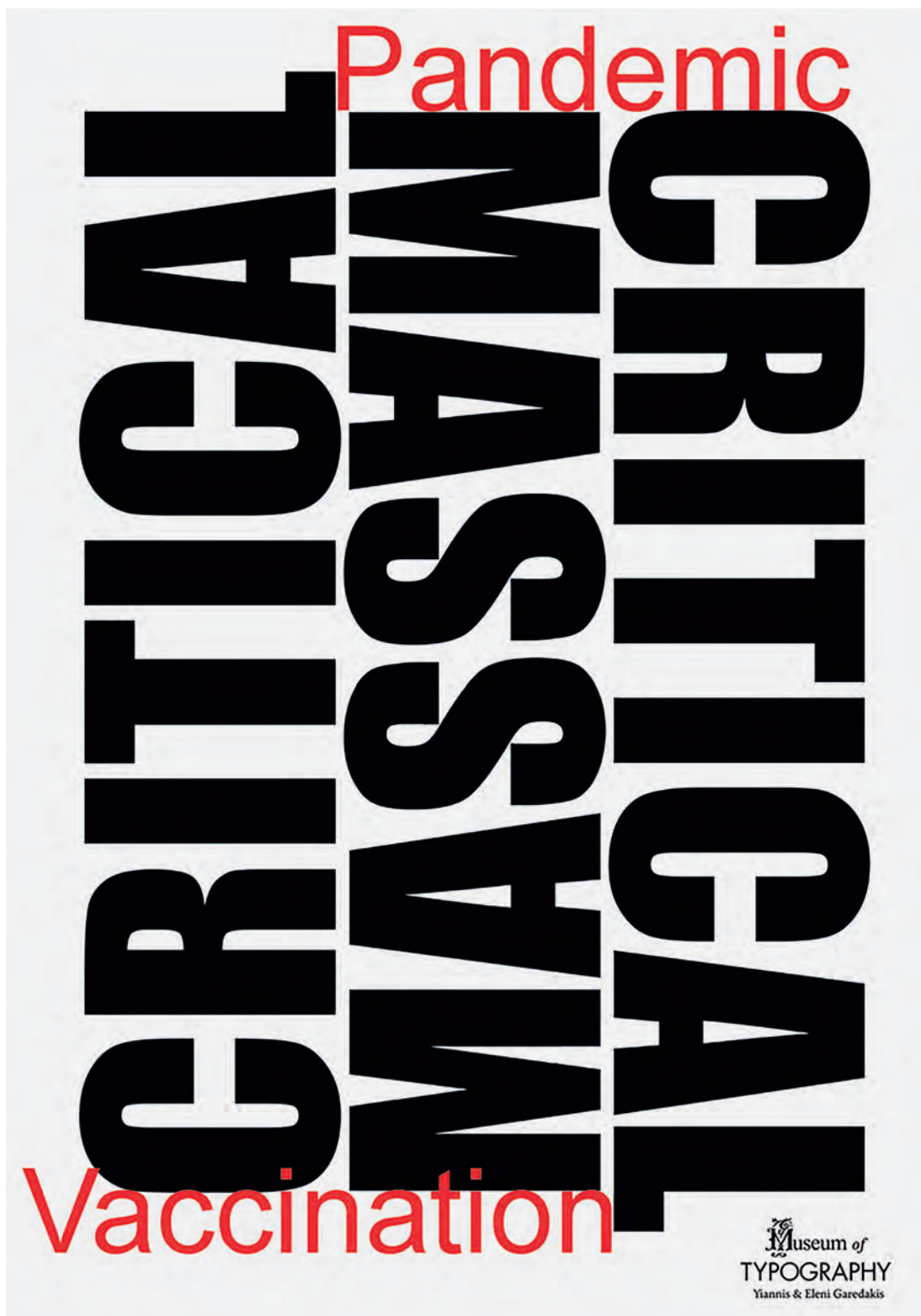

Was ist los?
Co se děje?
Co się dzieje?

Wie viel ist genug?
Kolik znamená dost?
Ile to jest wystarczająco dużo?

Stephan Groß
CRITICAL MASS

Kritische Masse • Kritické množství • Masa krytyczna

Auf welcher Seite stehe ich?

Na které straně stojím?

Po ktorej stronie stoję?

Pauline Kortmann

Mit Abstand am liebsten gemeinsam: Spielen?

Zachovat odstup nejraději společně: hrát si? • Zachować odstęp najchętniej razem: bawić się?

Sind mir Traditionen wichtig?
Jsou pro mě tradice důležité?
Czy tradycje są dla mnie ważne?

Katja Gehrung
Weihnachten

Vánoce • Boże Narodzenie

Ist Gelassenheit ein großes Wort?
Je pohoda velkým slovem?
Czy spokój to duże słowo?

Arkadiusz Kucharski

Skutki koronawirusa

Folgen des Coronavirus • Následky koronaviru

Brauche ich Urlaub?
Potřebuji dovolenou?
Czy potrzebuję urlopu?

Swen Bernitz Allesandersplatz

Místo, kde je vše jinak • Wszystko inaczej w tym miejscu

Zentrum für offene Fragen —

vom so ist das zum ist das so

Centrum pro otevřené otázky —

od tak je to k je to tak

Centrum pytań otwartych —

od tak jest do czy tak jest

DE • Vom Frühjahr 2020 an haben wir es mit einem Phänomen zu tun, das weithin unter der Bezeichnung »Pandemie«, »COVID-19« oder »neuartiges Ereignis« bekannt ist.

Angst und Vertrauensverlust kulminieren in diesem Phänomen. Leidenschaftliche Meinungsverschiedenheiten und Glaubensgewissheiten entzündeten sich an diesem Thema. Risse gehen durch alle Gruppierungen und soziale Einheiten der Gesellschaft, ja mitten durch Familien.

Das historische Spezifikum in den neuen Bundesländern Deutschlands darf nicht vergessen werden: 1989/90 ereignete sich für die ganze Gesellschaft ein radikaler Umbruch, der auch heute noch tief in den Knochen, Köpfen und Gefühlen sitzt. Zum dritten Mal innerhalb eines Jahrhunderts wurde den Menschen gesagt, dass ihr bisheriges System falsch war — und deutlich weniger wert sei als das neue. Das Vertrauen der Ostdeutschen in ihre Regierung war bei der Wende am Boden und dieses Vertrauen scheint sich auch bis heute nicht besonders gut erholt zu haben. Aber bei Weitem nicht nur im Osten ist dieses Misstrauen da, auch wenn hier die Nachwirkung eines kollektiven Traumas — ein Identitätsverlust und ein Déjà-vu — noch frischer ist als im Westen, wo mit den politischen Schritten und der Diktion zum Pandemie-Phänomen eher nur die Beschränkung der demokratischen Rechte an sich befürchtet wird, ohne dieses »kennen wir doch«. In Ost wie West glauben viele, dass »die Mächtigen« hinter unserem Rücken ein abgekartetes Spiel mit uns spielen und eine Agenda verfolgen, von der sie uns nichts sagen.

Was Impfgegner und Impfbefürworter aber verbindet, ist: die Angst.

Der Verlauf der Pandemie und der diese Pandemie betreffenden Verständigungsprozesse (oder Missverständnisse) scheidet die Geister in zwei, drei oder mehr große Gruppen, an denen sich nunmehr eine umfassende gegenseitige Ablehnung festmacht, die unter dem Ausdruck »Spaltung der Gesellschaft« wahrgenommen wird.

Die einen haben Angst vor COVID-19. Die anderen haben Angst vor der Impfung und vor einer versteckten Agenda. Dort ist die Angst vor einem »faschistischen« Staat größer als auf Seiten derer, deren Angst vor der Erkrankung oder vor den Folgen der Erkrankung und einer durchdringenden Pandemie größer zu sein scheint als vor den Folgen eines neuen Totalitarismus.

CZ • Od jara 2020 máme co dočinění s jevem, který je obecně znám jako »pandemie«, »CO–VID19« nebo »nová událost«.

Strach a ztráta důvěry vrcholí v tomto jevu. Toto téma vyvolává vášnivé spory o názorové rozdíly a jistoty přesvědčení. A tyto trhliny procházejí všemi skupinami a sociálními jednotkami společnosti, dokonce i skrze rodiny.

Nesmíme zapomínat na historická specifika v nových spolkových zemích Německa: v letech 1989/90 došlo k radikálnímu převratu pro celou společnost, který leží ještě dnes hluboko v kostech, myslích a pocitech lidí.

Již potřetí za posledních sto let bylo lidem řečeno, že jejich předchozí systém byl špatný — a měl podstatně nižší hodnotu než ten nový. Důvěra východních Němců ve svou vládu byla v době pádu komunismu na samém dně a zdá se, že se tato důvěra ani dodnes příliš nezotavila. Ale zdaleka nejen na Východě je tato nedůvěra, i když zde jsou následky kolektivního traumatu — ztráty identity a dějá vu — ještě čerstvější než na Západě, kde se politických kroků a díkce o pandemickém jevu obávají spíše jen jako omezení demokratických práv jako takových, bez onoho »však my víme«. Stejně, jako na Východě, tak i na Západě se mnozí domnívají, že s námi »mocní« hrají hru za našimi zády a sledují tak agendu, o které nám nic neříkají.

Co však spojuje jak odpůrce, tak zastánce očkování, je strach.

Průběh pandemie a komunikační procesy (či nedorozumění) týkající se této pandemie rozdělují vnímání na dvě, tři či více velkých skupin, na které se nyní váže komplexní vzájemné odmítání, které je vnímáno pod výrazem »rozdělení společnosti«.

Jedni mají strach z COVIDU19. Jiní se bojí očkování a skryté agendy. U těch je strach z »fascistického« státu větší než na straně těch, kteří mají strach z nemoci nebo z následků nemoci a rozšířené pandemie a ten se zdá být větší než strach z následků nové totality. Pro oba tábory je považováno za předem dané, že druhý tábor má »fascistické« rysy. A že interpretační svrchovanost nad realitou musí získat, či udržet pro svůj tábor, a především pak pojem svobody.

Tyto skupiny už spolu ve skutečnosti nekomunikují. Byly zde vybudovány a jsou zde udržovány nepřátelské představy v co největší míře.

PL • Od wiosny 2020 roku mamy do czynienia ze zjawiskiem szeroko znanym jako »pandemia«, »COVID19« lub »nowe zdarzenie«.

Strach i utrata zaufania kumulują się w tym zjawisku. Nad tą kwestią rozpalają się namiętne spory i pewniki wiary. Pęknięcia biegną przez wszystkie ugrupowania i jednostki społeczne społeczeństwa, nawet przez same rodziny.

Nie wolno zapominać o historycznej specyfice w nowych krajach związkowych Niemiec: w latach 1989/90 nastąpił radykalny przewrót dla całego społeczeństwa, który do dziś głęboko tkwi w kościach, głowach i uczuciach. Po raz trzeci w ciągu stulecia powiedziano ludziom, że ich poprzedni system był zły — i wart znacznie mniej niż nowy. Zaufanie Niemców Wschodnich do ich rządu sięgnęło dna w momencie upadku komunizmu i nie wydaje się, by nawet dzisiaj udało się je odbudować. Ale zdecydowanie nie tylko na Wschodzie jest ta nieufność, nawet jeśli tutaj pokłosie zbiorowej traumy — utrata tożsamości i dejá vu — jest jeszcze świeższe niż na Zachodzie, gdzie przy politycznych podchodach i dykcji na temat zjawiska pandemii obawia się raczej tylko ograniczenia praw demokratycznych samych w sobie, bez tego »znamy to przecież«. Zarówno na Wschodzie, jak i na Zachodzie, wielu wierzy, że »wielcy tego świata« prowadzą z nami grę za naszymi plecami i realizują program, o którym nam nie mówią.

To, co jednak łączy przeciwników i zwolenników szczepień, to strach.

Przebieg pandemii i procesy zrozumienia (lub niezrozumienia) jej dotyczące dzielą umysły na dwie, trzy lub więcej dużych grup, do których przylega teraz kompleksowe wzajemne odrzucenie, co jest postrzegane pod pojęciem »podział społeczeństwa«.

Jedni boją się COVID19, inni szczepień i ukrytej agendy. Tam strach przed państwem »faszystowskim« jest większy niż po stronie tych, których strach przed chorobą lub przed konsekwencjami choroby i wszechobecną pandemią wydaje się być większy niż przed konsekwencjami nowego totalitaryzmu. Dla obu obozów przesądzone jest, że drugi obóz ma cechy »faszystowskie«. I że trzeba wywalczyć lub utrzymać interpretacyjną suwerenność nad rzeczywistością dla własnego obozu, zwłaszcza pojęcie wolności.

Für beide Lager gilt es als ausgemacht, dass das jeweils andere Lager »faschistische« Züge aufweist. Und dass die Deutungshoheit über die Wirklichkeit für das eigene Lager errungen oder erhalten werden muss, vor allem der Freiheitsbegriff.

Die Gruppen kommunizieren nicht mehr wirklich miteinander. Feindbilder werden aufgebaut und tunlichst erhalten. Seltsam hölzerne, innere Positionen werden entwickelt und diesen wird dann entgegen neuer Informationen die Treue gehalten. Kreisende Erregung in den sozialen Netzwerken leistet einer gegenseitigen Dämonisierung in beeindruckendem Ausmaß Vorschub.

Mit dem anschwellenden und gegenseitig verstärkenden Geschrei aller Meinungsparteien wird auch die Kraft rationaler Konfliktbewältigung geschwächt. Gewalt oder Gewaltphantasien treten an deren Stelle. Sozialer Frieden und demokratischer Staat stehen zur Disposition. Es geht um etwas.

Starre Behauptungen bauen Mauern und schließen Räume. Fragen tun das nicht. Fragen können sowohl Mauern wie auch Räume öffnen. Sie machen Hartes wieder formbar und beweglich für einen Perspektivwechsel. Deshalb ist die Kunst des Fragens das bestimmende Mittel der gesamten Installation: Vom »So ist das!« zum »Ist das so?«

Die Impfbefürworter sollen nachempfinden können, was die Ängste der Impfgegner sind. Die Impfgegner sollen nachempfinden können, was die Ängste der Impfbefürworter sind. Wenn wir zu dem im öffentlichen Dialog gern besungenen »Ausgleich der Interessen« in dieser Demokratie kommen wollen, können wir gewohnte und ungewohnte Mittel zur Anwendung bringen, um unser gegenseitiges Verständnis dafür zu schärfen. Empathie ist eine Voraussetzung.

Vytvořily se podivně zkostnatělé vnitřní postoje a zachovává se jim věrnost i v rozporu s novými informacemi. Šířící se agitace na sociálních sítích podporuje vzájemnou demonizaci ve velmi působivém měřítku.

S bobtnajícím a vzájemně se posilujícím křikem všech názorových stran se oslabuje i síla racionálního zvládnání konfliktů. Její místo zaujímá násilí nebo fantazie o násilí. V sázce je sociální smír a demokratický stát. Jde tady o něco.

Urputná tvrzení staví zdi a uzavírají prostor. To otázky nedělají. Otázky mohou otevírat jak zdi, tak i prostory. Tvrdé věci se díky nim stávají opět tvárnými a flexibilními pro změnu perspektivy. Proto je umění klást otázky určujícím nástrojem celé instalace: od »Tak to je!« k »Je to tak?«.

Příznivci očkování by měli být schopni pochopit, jaké jsou obavy odpůrců očkování. Odpůrci očkování by měli být schopni pochopit, jaké jsou obavy zastánců očkování.

Chceme-li v této demokracii dojít k těm, v otevřeném dialogu rádo opěvované »rovnováze zájmů«, můžeme použít obvyklé i neobvyklé prostředky, abychom tak prohloubili naše vzájemné pochopení. Předpokladem je empatie.

Umění je svobodné, a tak může pokládat jakékoliv otázky. A takto svobodní jsou i občané.

Každý by se měl najít v tomto centru, v této výstavě, která nyní virtuálně pokračuje. Znepokojivé signály zde stojí vedle signálů uklidňujících. Otázky jsou v rámci této instalace žádoucí, požadované, objednané a vyjednané. Například také otázka, koho který signál ruší a proč? Strach — ano, strach jako takový — je řešen a zpochybňován.

Grupy już właściwie nie komunikują się ze sobą. Wrogie obrazy są budowane i utrwalane w miarę możliwości. Dziwnie zdrewniałe, wewnętrzne pozycje są rozwijane, a następnie trzyma się ich wbrew nowym informacjom. Agitacja krążąca w sieciach społecznościowych sprzyja wzajemnej demonizacji na imponującą skalę.

Wraz z pęczniejącym i wzajemnie wzmacniającym się krzykiem wszystkich stron opinii, osłabia się również siła racjonalnego zwalczania konfliktu. Przemoc lub fantazje o przemocy zajmują ich miejsce. Stawką jest pokój społeczny i państwo demokratyczne. O coś chodzi.

Sztuczne twierdzenia budują mury i zamykają przestrzenie. Pytania tego nie robią. Pytania mogą otwierać zarówno mury, jak i przestrzenie. Sprawiają, że twarde rzeczy stają się znów plastyczne i elastyczne na zmianę perspektywy. Dlatego sztuka zadawania pytań jest środkiem determinującym całą instalację: od »Tak jest!« do »Czy tak jest?«.

Zwolennicy szczepień powinni być w stanie zrozumieć, jakie są obawy przeciwników szczepień. Przeciwnicy szczepień powinni być w stanie zrozumieć, jakie są obawy zwolenników szczepień. Jeśli chcemy w tej demokracji osiągnąć »równowagę interesów«, o której często mówi się w dialogu publicznym, możemy użyć zwykłych i niezwykłych środków, aby wyostrzyć wzajemne zrozumienie. Warunkiem wstępnym jest empatia.

Sztuka jest wolna i może zadać każde pytanie. A obywatele i obywatelki są równie wolni.

Każdy powinien odnaleźć się w tym centrum, w tej wystawie, która teraz trwa wirtualnie. Niepokojące sygnały stoją obok sygnałów uspokajających. Pytania są pożądane, wymagane, zamawiane i negocjowane w ramach tej instalacji, na przykład również pytanie, komu i dlaczego przeszkadza który sygnał?

PLS

From the kitchen
to the living room

Von der Küche
ins Wohnzimmer

Z kuchyně do pokoje

Z kuchni do salonu

ko1ektiv

Lucie Hyšková • Petr Kubáč • Alexandra Naušová

I PLS kolektiv

From the kitchen to the living room

Von der Küche ins Wohnzimmer • Z kuchyně do
pokoje • Z kuchni do salonu

1000

SANDSTEIN

